

leeftijd

59

functie

sinds 2015 directievoorzitter
FrieslandCampina

nevenfunctie

voorzitter NZO

vorige functies

diverse bij Quest International en
Unilever, sinds 2004 bij
FrieslandCampina

opleiding

ingenieursopleiding chemie,
Rijksuniversiteit Groningen



Roelof Joosten:
'We waren niet in paniek,
**maar de grote melkaanvoer
zorgde voor onbalans'**

Zuivelreus houdt voortrekkersrol

In alle opzichten ervaren FrieslandCampina 2016 als een turbulent jaar. De melkaanvoer, de zuivelprijzen en het fosfaatonheil noopten tot een buitengewone hoeveelheid regiewerk. Iets wat directievoorzitter Roelof Joosten past. Dat laat hij ook met 'zijn' mestverwerkingsproject Jumpstart wel blijken.

TEKST FLORUS PELLIKAAN

Vanaf de tiende etage in het hoofdkantoor van FrieslandCampina biedt zijn werkkamer een fantastisch uitzicht over Amersfoort en de directe omgeving. Onbedoeld symboliseert het de open en heldere blik die directievoorzitter Roelof Joosten in de zuivelwereld heeft. Die bleek afgelopen jaar ook meer dan nodig door tal van nieuwe uitdagingen. Daags na de presentatie van de jaarcijfers blikt Joosten terug, maar ook vooruit. 'Het afgelopen jaar heeft laten zien dat we nog beter zullen moeten anticiperen op veranderende omstandigheden.'

Hoe is het FrieslandCampina gelukt om in dit moeilijke jaar toch nog deze financiële resultaten neer te zetten?

'De cijfers over de eerste helft van 2016 gaven, ingegeven door de extra melk, natuurlijk nog weinig hoop op een goed jaarresultaat. In mei zagen we echter de markt licht kantelen, waarop wij de prijzen hebben verhoogd, omdat we wisten dat de markt vanwege de lage prijzen kort afgedekt was. Die prijsverhoging hebben we in de pers uitgedragen en niet zonder succes.'

Tijdens de nieuwsjaarbijeenkomst van NZO noemde u de melkprijs nog uiterst fragiel. Is dat nu anders?

'Fragiel is de melkprijs nog steeds, maar we zien wel dat het aanbod van melk in Nieuw-Zeeland en Australië achterblijft. Ook is er licht meer vraag vanuit China. Daarnaast zullen voor de binnenlandse markt de fosfaatreductiemaatregelen waarschijnlijk

zorgen voor een paar honderd miljoen kilo minder melk. Dat geeft rust in de fabrieken en we kunnen beter inzetten op toegevoegde waarde. Dat zou tot betere prestaties moeten leiden. De eerste maanden, of laat ik zeggen het eerste halfjaar, verwacht ik dat de garantieprijs wel rond de 35 tot 36 cent blijft.'

Afgelopen jaar stond ook in het teken van het door FrieslandCampina ingrijpen in de melkleveranties. Hoe hebben jullie dat ervaren?

'De coöperatieleden en de onderneming FrieslandCampina hebben elkaar een aantal keren verrast. De productie viel hoger uit of de verwerkingscapaciteit bleef achter in combinatie met onbalans in de zuivelmarkt. Daarom hebben we de twee- en tiencentsregeling gehad om de groei in melkaanvoer te temperen. Het heeft de onderneming tot 31 december respectievelijk veertien en tien miljoen euro gekost, maar het betreden van de spotmarkt kost veel meer. Het is niet dat FrieslandCampina in paniek was, maar door de grote melkstroom ontstond er een onbalans tussen aanbod en verwerkingscapaciteit en daar moesten we wel op anticiperen.'

Hoe proberen jullie de grip op de melkaanvoer te verbeteren?

'We zullen als coöperatie en onderneming intensiever en meer proactief elkaar informeren over vraag en aanbod en proberen die op elkaar af te stemmen. Ook zullen we met de leden van de coöperatie overleggen over wat we eventueel met de extra melk

kunnen doen en wat daarvan de gevolgen zijn voor bijvoorbeeld de totale melkprijs. Op de lange termijn gaan data over gewassen, het weer en koeien ons echt helpen om het melkaanbod beter te voorspellen. Mocht het melkaanbod toch uit de hand lopen, dan hebben we in de reglementen de clausule om de aanvoer te beperken. Bovenaan staat dat we melk willen verwaarden en niet wegwerken.'

In de fosfaatreductieregeling heeft de zuivelverwerkende industrie een voortrekkersrol gespeeld. Waarom?

'We hadden liever niet voor die keuze gestaan. Als er bijvoorbeeld drie jaar geleden veel steviger was gekozen voor grondgebondenheid, dan waren we niet voor dit probleem komen staan. Maar verlies van derogatie kwam nu als een muur op de sector af.' 'Toen bleek dat de overheid niet wilde en belangenorganisaties als LTO en NMV niet konden, moesten wij als zuivel wel onze verantwoordelijkheid nemen, hoewel NZO daar niet op was ingericht. Dat zag je in het begin even terug in het ontbreken van de eensgezindheid binnen de dertien leden van NZO, waar wij slechts één stem van zijn. Het was te gek voor woorden dat leden eruit stapten, want die eensgezindheid hadden we juist richting de overheid nodig', klinkt Joosten nog altijd geïrriteerd. 'Gelukkig is iedereen wel weer aan boord gekomen en is de ministeriële regeling er gekomen. Maar begrijp me goed, voor individuele veehouders is het heel pijnlijk.'

Tijdens de presentatie van de jaarcijfers gaf u aan de stroom melk van niet-leden te willen afbouwen. Betekent dit het afstoten van melkveebedrijven in Duitsland en België die geen lid zijn?

'Vorig jaar hebben we het aantal Duitse en Belgische leveranciers al flink afgebouwd naar wat heet een strategisch niveau. Ik doelde vooral op het minder inkopen van melk in Azië en het Midden-Oosten. Er komen steeds meer technologieën waarmee melk over steeds grotere afstanden kan worden getransporteerd. Daardoor kunnen we meer ledenmelk inzetten en hoeven we minder lokale melk in te kopen.'



‘A2-melk is volstrekte flauwekul, gezondheidsclaims kunnen niet worden waargemaakt’

U heeft zich persoonlijk enorm ingezet om mestverwerking op het boerenbedrijf van de grond te krijgen in de vorm van Jumpstart. Waarom?

‘Binnen dit bedrijf ben ik begonnen bij Friesland Domo, actief in de verwerking van onder meer wei. Dit werd destijds gezien als een afvalproduct, maar is geworden tot een van de rijkste nutriëntenbronnen. Wat ik daar heb geleerd, is mijn motivatie om die gedachteverandering ook rondom mest te creëren’, vertelt Roelof Joosten gepassioneerd.

‘Iedereen loopt letterlijk en figuurlijk om mest heen, maar ook dat is een heel rijke nutriëntenbron en dé sleutel tot een grote duurzaamheidsstap voor de melkvee-sector. Het verdienmodel van de mestverwerking is nu alleen doorgerekend op biogas en levert toch zo’n 5000 euro per bedrijf op. We zijn het enige land met een fosfaatoverschot en wat te denken van een toekomstige belasting op CO₂-uitstoot? Dan bepaalt mestverwerking misschien wel of een melkveehouder kan overleven. Van de 700 aanmeldingen voor Jumpstart is er nu met een vijftigtal veehouders een intentieverklaring ondertekend, waarmee dit jaar verdere stappen richting realisatie worden gezet.’

Hoe kijkt u aan tegen de twee weken geleden aangenomen motie voor verplichte weidegang?

‘Het is allereerst de vraag of de regering de motie uitvoert. Persoonlijk verwacht ik niet dat het zo’n vaart zal lopen. Maar het feit is dat het een heel slechte zaak zou zijn als weidegang verplicht wordt. Het haalt het ondernemerschap voor melkveehouder en zuivelverwerker rondom weidemelk compleet weg. Vanuit dat oogpunt hoop ik ook dat weidegang nooit verplicht wordt. De statistieken laten bovendien zien dat we op de goede weg zijn. Het was een rare motie op een ongelukkig moment.’

Friesland Campina zet sterk in op meer toegevoegde waarde van producten. Zal dat ook leiden tot meer diverse melkstromen vanaf het boeren-erf?

‘Als daar voldoende vraag naar is wel. Naast weidemelk en biologische melk, waarvan we de grootste partij in Nederland zijn, gaan er ongetwijfeld meer of andere melkstromen komen. Maar je moet bij iedere vraag uit de markt als zuivelonderneming wel een businesscase maken van wat de kosten en de opbrengsten van een aparte melkstroom zijn.’

U noemt niet A2-melk?

‘Nee, uiteraard niet. A2-melk is volstrekte flauwekul. De FSA, Europa’s meest gerespecteerde instelling voor voedselveiligheid, heeft aangegeven dat de gezondheidsclaims van A2-melk niet kunnen worden waargemaakt. En veel andere onderzoeksinstellingen met hen. Het is wetenschappelijk niet dichtgetimmerd. Maar wat me nog het meest steekt, is dat de NVWA de claims van bepaalde bedrijven rondom A2-melk niet aanpakt.’

De wensen van de consument krijgen steeds meer invloed op het boeren-erf. Wat zegt u tegen melkveehouders die daar genoeg van hebben?

‘Word wakker! En: welkom in de nieuwe wereld! We zullen moeten begrijpen wat het gedrag van de consument is en ons daarop aanpassen. Dagelijks staat de consument voor de keuze: zuivel of geen zuivel? Het aandeel zuivel wordt daarbij steeds kleiner. Daarom moeten we blijven luisteren naar de consument en daar producten op aanpassen. Alle aaibaarheidsfactoren als biodiversiteit, weidegang en klimaatneutraal verdienen aandacht. Anders kun je niet op het hoogste niveau van zuivelproductie blijven acteren.’